

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

1/2023

Kommunikaatio-ohjaajan työviikko
Digitaalinen henkilöllisyystodistus

Sisältö

Pääkirjoitus.....	3
Kommunikaatio-ohjaajan työviikko	4
Kuntoutustyöntekijän vinkkejä oman jaksamisen lisäämiseksi talvikuukausina ...	8
Katja on tottunut kuntoutuja	9
Digitaalista henkilöllisyystodistusta testaamassa	10
Olympiavoittaja Merja.....	13
Anita Palo - Mitä minulle kuuluu?	16
Ilmoitukset.....	18
Vammaisten henkilöiden tulkkauksen kilpailutus on valmistunut.....	23
Hätäilmoitus viittomakielellä -kokeilu jatkuu vuoden 2023 loppuun.....	24
Kupittaalla keilattiin	25
Hannu pistekirjoituksen neuvottelukuntaan	25
Pohjoismaiden kuurosokeiden shakin mestaruuskisat Tanskassa.....	26
Tietokone opiskelun apuvälineenä.....	27
Ikääntyneiden kuurosokeiden haavoittuvaisuus -webinaarin poimintoja.....	28
Puheenjohtajan palsta.....	30

Etukansi: Kuntoutuja harjoittelee teknisen apuvälineen käyttöä.

Takakansi: Luminen oksa. Kuvat: Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto.

Tuntosarvi

49. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija

Suomen Kuurosokeat ry

Levikki

500

Taitto

Anne Metsäpuro

Päätoimittaja

Anne Metsäpuro
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta

Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. Yhdeksän numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Lue-tus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat

puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:
osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika

ma-pe klo 9.00–15.00

Painopaikka

Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla
www.kuurosokeat.fi.

Kuntoutuksellista alkanutta vuotta

Sana kuntoutus saattaa monelle tulla ensimmäisenä mieleen mielikuvan fyysisen kunnan kohentamisesta. Meillä Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa toteutuva Kelan kuulonäkövammakuntoutus on kuitenkin paljon monipuolisempaa toimintaa, kuin fyysisen kunnan kohentamista.

Kuntoutuksen yleisenä tavoitteena on, että lapsi, nuori tai aikuisasiakas selviytyisi mahdollisimman itsenäisesti arjessaan ja kykenisi aistivammoista ja/tai muista liitännäisvammoista huolimatta osallistumaan yhteiskunnan toimintaan mahdollisimman täysipainoisesti ja tasavertaisesti.

Kuntoutustyöryhmämme on moniammatillinen tiimi, jossa kukin työntekijä tuo oman ammattiosaamisensa ja persoonansa asiakaslähtöiseen kuntoutustyöhön. Tässä lehdessä pääset tutustumaan kuntoutuspalveluihimme tarkemmin.

Asiakkaiden ja läheisten kuntoutukseen ja kuntoutustavoitteisiin sitoutuminen on keskeistä, jotta kuntoutuksesta on hyötyä. Varsinainen kuntoutuminen tapahtuu arjen ympäristöissä. Kuntoutusjaksoilta saa ohjausta, työkaluja ja tukea arkeen. Kuntoutusohjelma voi sisältää esimerkiksi päivittäistoimien harjoituksia ja ohjausta, tietokoneen tai matkapuhelimen käytön ohjausta, näkövammaistaitojen ohjausta, fysioterapiaa, palveluohjausta, kommunikaatio-ohjausta,

pistekirjoituksen ohjausta, tietoa ja ohjausta hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi sekä keskustelutukea aistivammoihin sopeutumisessa. Kuntoutustarve voi olla elinikäinen johtuen aistivammojen etenemisestä ja/tai elämässä tapahtuvista muutoksista.

Lasten kuntoutuksessa koko perheen voimavarojen vahvistaminen edesauttaa lapsen hyvinvointia sekä tukee kokonaisvaltaista kuntoutusta. Arjen pienillä teoilla ja puolesta tekemättä jättämisillä voi olla suuri merkitys lapsen toimintakyvyn sekä itsenäisen toiminnan vahvistumisessa.

Kuulonäkövammaisuus ja sen seurannaisvaikutukset tuovat haasteita arkipäivän askareihin, hankaloittavat tiedonsaantia sekä osallistumisen mahdollisuuksia ja ne voivat kuormittaa psyykkisesti itseä ja läheisiä. Kuulonäkövammaisuus ei kuitenkaan ole este täysipainoiselle ja hyvälle elämälle. Mikäli sinä tai läheisesi tarvitsevat tukea ja ohjausta kuulonäkövammasta johtuvien haasteiden helpottamiseksi, tervetuloa meille kuntoutukseen! Toimintamme lähtee siitä, että asiakas itse tai lasten kohdalla perhe on lapsen paras asiantuntija. Etsitään yhdessä keinot, jotta arki saadaan rullaamaan mahdollisimman mielekkäästi ja sujuvasti!

Hanna Tenhunen,
kuntoutuksen palveluesimies ■

Kommunikaatio-ohjaajan työviikko

Teksti: Eveliina Järvenpää

**Kuvat: Suomen Kuurosokeat ry:n
kuva-arkisto**

Lastentarhanopettaja sisälläni hymisee aina onnesta, kun kuntoutuksessa on menossa lapsiviikko. Ja niin täälläkin kertaa. Ensimmäiset kuntoutujat saapuivat jo sunnuntai-iltapäivästä pidemmän matkan takaa, joten tulini heitä vastaan Kuurosokeiden Toimintakeskukselle. Näytin huoneet, katsoin että heillä on syötävää ja kaikki muutenkin hyvin ja toivottelin hyvät yöt. Aamulla alkaisi lasten kuntoutus ja hyvät yöunet tulisivat tarpeeseen.

Pieni kuntoutuja

Kuntoutusviikolla meillä oli eri päivinä tulossa vierailijoita kuntoutujia tapamaan, joten aamuisin piti ensin tarkistaa sähköpostit ja viestitellä aikatauluista ja käytännön järjestelyistä, sekä keräillä päivän aikana tarvittavat materiaalit kasaan. Yhdeksältä, kun perheet saivat aamupalan syötyä, päivän ohjelma alkoi aamutuokiolla. Kertasimme seuraavana alkavan ohjelman, mahdolliset muutokset ja leikimme laululeikkejä tai lorujumppia saadaksemme unihiekat pois silmistä.

Viikko alkaa aina omaohjaajakeskusteluilla. Kaikki perheet olivat minulle jo ennestään tuttuja. Kävin perheiden kanssa läpi heidän kuulumisiaan, tavoitteitaan ja muistuttelin käytännön asioista, kuten saunan käytöstä, turvarannekkeista ja pyykinpesusta. Sain myös kuulla positiivista palautetta yhdeltä äidiltä, sillä olimme edellisen viikon palautteen pohjalta vaihtaneet majoitussiiven sisustusta perheitä paremmin palvelevaksi.

Viikon aikana yksi lapsista sai vieraita Valteri Onervasta tulevan tukijakson tiimoilta. Varsinkin monitarpeisten lasten kohdalla heidän ympärillään oleva palveluverkosto on laaja.

Pistekirjoitukseen tutustumista.

Vanhempien suostumuksella voimme yhteistyötä tekemällä välttää päällekkäisyyksiltä ja myös jakaa huomioita lapsesta toisillemme. Tämä myös säästää vanhempien voimavaroja, sillä heidän ei tarvitse välittää jokaista viestiä eri toimijoiden välillä. Olin ollut edeltävillä viikoilla jo puhelimitse yhteydessä Valteri Onervan ohjaavan kuntouttajan kanssa, joten odotin tapaamista kovasti. He kyselivät kuntoutuksessa havaitsemiamme asioita, ja sanoitin myös kuntoutuksen aikana esiin tulleita toiveita kuntoutujan koulupolun suhteen.

Osallistuin viikon aikana myös toisella kuntoutusviikolla olleen kuntoutujalapsen verkostopalaveriin etäyhteydellä. Olin jo aiemmin käynyt koululla yhdessä Valteri Onervan ohjaavan opettajan kanssa ja kuntoutujan äiti

pyysi, jos voisin osallistua palaveriin. Osallistun niihin mielelläni, sillä koen koulun kanssa tehtävän yhteistyön hyödyttävän kuntoutujaa. Tällä tavalla kuntoutujan kanssa tehtävä työ, sekä aistivammojen vaikutus arjessa toimimiseen tehdään näkyväksi heidän kanssaan työskenteleville ammattilaisille, joilla ei välttämättä ole paljoakaan tietoa kuulonäkövammoista. Lasten ja nuorten kuntoutukseen kuuluu tarvittaessa tehtävät kotikäynnit. Niitä voidaan tehdä joko kotiin, päivähoitoon tai kouluun. Usein käynkin juuri koululla tai päiväkodissa vastaamassa työntekijöiden kysymyksiin ja katsomassa, miten lapsi

Musiikkiterapiassa musisoitiin kitaralla.

Yhdessä leikkien oli kivaa!

siinä ympäristössä toimii. Näin pystyn mukauttamaan omat ohjaukseni kuntoutusviikoilla niin, että siinä käsitellään lapsen kannalta oleellisia asioita.

Lasten kuntoutuksessa perheiden tilanteet ovat hyvin erilaisia ja samoin kuntoutuksen sisällöt. Ohjelmat on räätälöity yksilöllisesti ja perheiden toiveiden mukaan, joten samanikäistenkin lasten kanssa ohjausten sisällöt vaihtelevat paljon. Siinä missä yksi perhe kävi tapaamassa vertais-tukihenkilöä, niin toisen kuntoutujan kanssa lähdimme käymään keskustassa korvalääkärissä ja kolmannen kanssa harjoittelimme esinekommunikaatiota lähtemällä uimaan.

Vanhemmat ja kuntoutujat saavat itse vaikuttaa toiveillaan kuntoutuksessa tehtäviin ohjauksiin. Tällä viikolla pelkästään minun ohjausten aikana kävimme Sävelavaimessa musiikkiterapiassa. Tapasimme näkövammaisen musiikkiterapeutin ja hänen opaskoiransa. Kuntoutuja pääsi musisoimaan yhdessä terapeutin kanssa. Kävimme myös fysioterapeutin kanssa uimahallissa, jossa pidimme yhteisohjauksen. Ensin fysioterapeutti **Jaska** teki harjoitteita lapsen kanssa, jonka aikana tarkkailin lapsen tekemiä vuorovaikutusaloitteita. Tämän jälkeen toistin fysioterapeutin tekemästä liikkeestä sen osuuden, joka tuotti eniten

iloa. Lisäsin siihen sanallisen pyynnön toiminnasta. Seuraavilla toistokerroilla odotin lapsen pyyntöä ennen kuin teimme toiminnan. Tällä tavalla saimme oltua sanallisessa vuorovaikutuksessa, missä lapsi tiesi millä tavalla hänen haluamaansa leikkiä voi aikuiselta pyytää.

Viikkoon mahtuu paljon toimintaa. Kävimme lasten kanssa ulkoilemassa, teimme yhdessä vanhemman kanssa verkostokartan helpottamaan eri toimijoiden laajuuden hahmottamista ja keskustelimme vanhempien kanssa kommunikaation haasteista ja eri tavoista kommunikoida lapsen kanssa.

Joidenkin vanhempien kanssa askartelimme kuvakortteja ja ideoimme esinekommunikaatiokassin sisältöä. Kassin idea on se, että sinne voi laittaa lapsen kanssa käytettävät esineet, ja se kulkee myös helposti mukana.

Ohjelma sisälsi paljon leikkiä, laulua, hieman musisointia sekä askartelua, muovailua ja sopivan verran höpsötelyä, kutittelua, silittelyä ja haleja. Sekä tietysti uusien viittomien opettelua ja oppimisen riemua, kun kaikki viime jaksolla opitut viittomat muistettiin ja vielä isiä nopeammin! ■

Kurssilla piirrettiin yhdessä ja tutustuttiin musiikkihuoneeseen.

Kuntoutustyöntekijän vinkkejä oman jaksamisen lisäämiseksi talvikuukausina

- Ajattele myönteisiä asioita!
- Liiku luonnossa!
- Huolehdi riittävästä D-vitamiinin saannista!
- Ota yhteyttä vanhaan ystävään!
- Aloita jokin uusi harrastus, esim. hathajooga!
- Tee mielikuvitusmatka sielunmaisemaasi!
- Voit laittaa värejä ja valoa ympäristöön sähkösäästöä huolimatta, ledit eivät paljon kuluta!
- Nauti hyvästä ja terveellisestä ruoasta!
- Vietä aikaa eläinystävien, esimerkiksi koirien ja kissojen seurassa!
- Tee jotain arjesta poikkeavaa! ■

Katja on tottunut kuntoutuja

Teksti: Katja Heinonen

Olen vuosien aikana käynyt erilaisissa kuntoutuksissa, kuten näkövamma-kuntoutuksessa Iiriksessä, kuulonäkövammaisen kuntoutuksessa Tampereella ja Helsingissä sekä fysioterapiakuntoutuksessa kotialueellaan. Olen oppinut kaikista kuntosista ja nyt kerron tarkemmin saamistani kokemuksista.

Koska kuntoutukset ovat erilaisia, ei niitä voi verrata keskenään. Mutta kaikista kuntosista oppii uusia asioita. Elämässä on kaikenlaista ja kuntoutuksessa olen saanut hetken keskittyä omaan kuntoutumiseeni.

Olen vammaisneuvoston puheenjohtaja ja jatkossa myös Kuopion edustaja hyvinvointialueen vammaisneuvostossa. Olen mukana Kuopion alueen näkövammaisyhdistyksessä ja toimin Kuopion seudun epilepsiayhdistyksen hallituksessa. Toimin epilepsialiiton vertaistukiohjaajana ja kokemusasiantuntijana.

Sain uuden opaskoiran, sillä entinen sairastui. Uuden koiran kanssa olemme opetelleet toistemme tapoja ja olimme kuntoutuksessakin yhdessä.

Olin hieman hämmästynyt kun sain kuntoutuspäätöksen Kuulo-Aurikseen, mutta olemme heidän kanssaan sovitelleet minun tarpeitani ja heidän ohjelmaansa. Kuntoutus toimii Valkeassa talossa, Helsingissä. Talo on hieman sokkeloinen, varsinkin kun olin ensimmäistä kertaa talossa. Onneksi minulla oli tulkit käytettävissä koko kuntoutusjakson ajan. Heidän kanssa olinkin koko ajan.

Kuntoutuksessa käsitellään asioita, jotka ovat minulle tärkeitä. Yksi tärkeimmistä asioista minulle kuulonäkövammaisena on kuulon apuvälineiden käyttö ja kommunikaatioasiat. Tarvitsen tietoa kuurosokeana elämisestä ja tarvittavia palveluita. Toivottavasti seuraavilla jaksoilla saan nämä minua arjessani hyödyttäviä asioita. Kuntoutuksessa on myös erilaisia asiantuntijoiden luentoja.

Kelaan voi olla yhteyksissä, jos haluaa antaa kuntoutuksesta palautetta tai muutoksia kuntoutuspäätökseen. ■

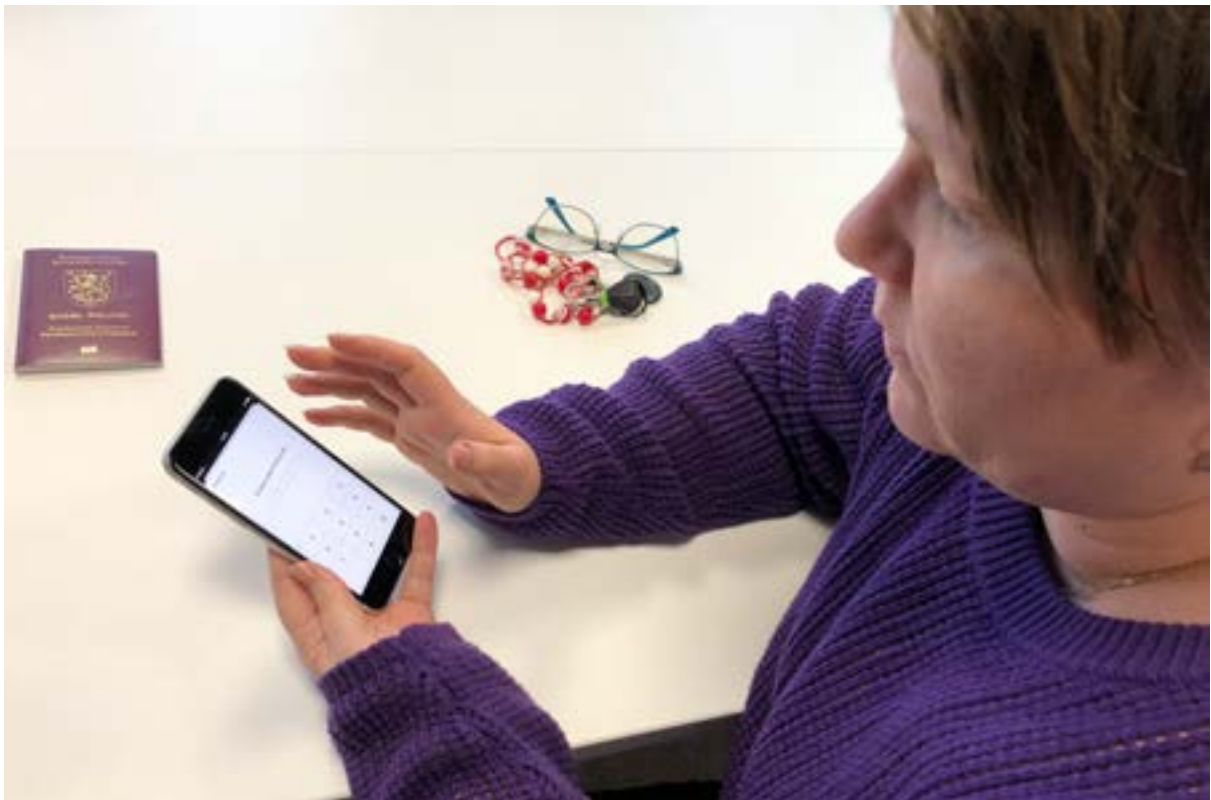
Digitaalista henkilöllisyystodistusta testaamassa

Teksti ja kuvat: Maarit Patrikainen

Digi- ja väestötietovirasto järjesti yhteistyössä Suomen Kuurosokeat ry:n ja Näkövammaisten liitto ry:n kanssa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen testaustilaisuuden viime marraskuussa Iiriksessä, Helsingissä. Testaajina toimivat kuurosokeat ja näkövammaiset kännykän käyttäjät. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen kehittäjät saivat testaajilta arvokasta

tietoa sovelluksen ja sen käyttöliittymän käytettävyydestä ja saavutettavuudesta.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen kehittäminen on valtiovarainministeriön hanke, jota Digi- ja väestötietovirasto kehittää yhdessä poliisin kanssa. Kehitystyön tuloksena valmistuu uusi mobiilisovellus henkilöllisyyden osoittamiseen ja sitä voi käyttää käynti- ja verkkoasioinnissa julkisissa ja yksityisissä palveluissa.

Sanna Nuutinen piti digitaalisen henkilöllisyystodistuksen testaamista mielenkiintoisena kokemuksena, mutta kaipasi sovellukseen erillistä saavutettavuusvalikkoa, josta voisi valita esim. fontin, tekstikoon ja värit. Myös sormisuurenuksen tulisi toimia sovelluksessa.

Martti Avila oli sitä mieltä, että sovelluksesta on hänelle huomattavasti hyötyä ja piti sitä loistavana ja todella helppokäyttöisenä verrattuna verkkopankkitunnuksiin.

Digitaalinen henkilöllisyystodistus tulee toimimaan suomi.fi -lompakko-nimisessä sovelluksessa, joka tulee ladattavaksi sekä Android että iPhone-puhelinten sovelluskaappoihin. Henkilöllisyystodistuksen käyttöönottoon tarvitaan passi ja verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne tai henkilökortti, jonka sirussa oleva kansalaisvarmenne on aktivoitu. Henkilökortin kansalaisvarmenteen voi aktivoida digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönoton yhteydessä, kunhan käyttäjällä on tallessa henkilökortin mukana tullut koodi sitä varten.

Käyttöönoton jälkeen digitaalinen henkilöllisyystodistus toimii suomi.fi -lompakko sovelluksessa, johon kirjaututaan pin-koodilla. Myöhemmin sovellukseen on tarkoitus saada kirjautuminen myös kasvo- ja sormenjälkitunnisteella.

Käyntiasiointitilanteessa käyttäjä avaa sovelluksen ja valitsee vaihtoehdon, joka tekee hänen tiedoistaan QR-koodin. Tämän jälkeen henkilöllisyyden tarkistaja skannaa koodin saadakseen tarvittavan tiedon. Käyttäjälle näkyy, mitä tietoja henkilöllisyyden tarkistaja haluaa nähdä käyttäjältä ja hän voi joko hyväksyä tai hylätä pyynnön. Näin voidaan huolehtia, että asiointitilanteessa henkilöllisyyden tarkistaja näkee vain ne tiedot, jotka ovat siinä tilanteessa välttämättömiä. Jos esimerkiksi on kyse siitä, että kaupassa halutaan tarkistaa, onko alkoholin ostaja yli 18-vuotias, myyjä tarvitsee ostajalta vain kasvokuvan, joka vastaa ostajaa ja tiedon, että ostajalla on riittävästi ikää. Nimeä, henkilötunnusta tai mitään muuta henkilötietoa ei silloin ostajan tarvitse antaa.

Verkkoasiointitilanteeseen sovelluksessa on toinen vaihtoehto, jonka avulla käyttäjä skannaa tietokoneen tai kännykän näytöllä näkyvän QR-koodin ja pääsee kirjautumaan palveluun. Sähköinen verkkoasiointi on mahdollista monissa palveluissa, kuten esimerkiksi kanta.fi, kela.fi ja poliisi.fi.

Verkkopankkipalveluihin kirjautumiseen digitaalinen henkilöllisyystodistus

ei ainakaan alkuvaiheessa käy. Se ei käy myöskään matkustusasiakirjana. Kaikki olemassa olevat henkilöllisyystodistusvaihtoehdot säilyvät jatkossakin toiminnassa eli passi, henkilökortti ja sähköiseen asiointiin verkkopankkitunnukset ja mobiilivarmenne. Joten niistä ei tarvitse luopua vaan digitaalista henkilöllisyystodistusta voi

Soini Siirtolalle testitilaisuus oli positiivinen kokemus ja hän oli tyytyväinen, että oli päässyt mukaan. Käyttöönottoa hän piti monimutkaisena, mutta kun sovellus oli otettu käyttöön, vaikutti käyttö helpolta.

käyttää niiden rinnalla. Digitaalinen henkilöllisyystodistus on käyttäjälle maksuton.

Digitaalista henkilöllisyystodistusta olivat testaamassa mm. **Soini Siirtola**, **Martti Avila** ja **Sanna Nuutinen**. Kaikki testaajat olivat yksimielisiä siitä, että kunhan digitaalinen henkilöllisyystodistus on saatu otettua käyttöön, on sen käyttäminen helppoa. Käyttöönotto sen sijaan on melko mutkikasta ja siinä monet tulevat todennäköisesti tarvitsemaan ulkopuolista apua. Sitä saa esimerkiksi poliisilaitokselta. Testaajat kaipasivat sovellukseen myös haptista palautetta, jotta käyttäjä voi päätellä, että toiminto on mennyt läpi.

Digitaalinen henkilöllisyystodistus otetaan käyttöön syyskuussa 2023. Keväällä on tarkoitus järjestää toinen testitilanne, jossa testaajat pääsevät käyttämään sovellusta omalla kännykällään. Silloin pitäisi olla testattavana myös vaihtoehtoinen tunnistautumisväline niille, jotka eivät käytä kännykää. Vaihtoehtoinen tunnistautumisväline tulee olemaan samantapainen kuin pankkien tunnuslukulaite.

Jos olet kiinnostunut tulemaan testaajaksi, voit jo nyt ilmoittaa hakukkuutesi osallistua kevään testipäivään lähettämällä siitä tiedon ICT-päällikkö **Marko Vainiomaalle**, marko.vainiomaa@kuurosokeat.fi. Testitilaisuuden ajankohta ja paikkakunta päätetään ja ilmoitetaan myöhemmin, testaajat tulevat paikalle omalla kustannuksellaan. ■

Olympiavoittaja Merja

Teksti: Anne Metsäpuro

Kuvat: Merja Vähämaan kotiarkisto

Suomen Paralympiakomitea koko-
si ensimmäistä kertaa koskaan kaik-
ki elossa olevat suomalaiset paralymp-
piavoittajat yhteen. Paralympiagaala
järjestettiin kansainvälisenä vam-
maisten päivänä 3. joulukuuta kutsu-
vierastilaisuutena Helsingissä.

Juhlissa muistettiin suomalaisia pa-
ralympiavoittajia, nimettiin paraurhei-
lun Kunniagallerian jäsenet, palkit-
tiin vuoden yhdenvertaisimmat urhei-
luseurat sekä jaettiin JYSK-stipendit
nuorille paraurheilijoille.

Kaikkiaan 93 suomalaista on voitta-
nut kultaa paralympiakisoissa. En-
simmäinen oli lempääläläinen sotain-
validi **Tauno Valkama**, joka voitti uinti-
kultaa Rooman kisoissa vuonna 1960.
Viimeisin on lappeenrantalainen alp-
pihiihtäjä **Santeri Kiiveri**, ensimmäi-
nen 2000-luvulla syntynyt kultami-
talisti. Hän voitti suurpujottelukultaa
Pekingissä maaliskuussa 2022.

Kuulonäkövammaisen **Merja Vähä-
maa** osallistui vuonna 1984 paralymp-
pialaisiin ja voitti kuulantyyönön kul-
tamitalin ja keihäänheiton pronssimi-
talin. Kisat käytiin New Yorkissa. ■

Merja punaisella matolla.

Paralympiavoittajia ryhmäkuvassa.

Kaamoksen kaatajaiset Kuusamossa

Teksti: Mika Riikonen
Kuvat: Anne Ylitalo

Tiistaina 8.11. saapui 17 ihmistä eri puolilta Pohjois-Suomen ja Lapin alueelta osallistumaan Kaamoksen kaato -tapahtumaan. Paikkana oli Kuusamo Tropiikki Holiday Club -kylpylähotelli. Suurin osa tuli bussilla Oulusta. Heillä oli mukana myös tulkkeja ja avustajia. Työntekijöinä mukana olivat **Anne Ylitalo**, **Liisa Hyyryläinen** ja minä, jutun kirjoittaja **Mika Riikonen**. Rovalan kolmen opiskelijan kanssa oli **Pekka Pasanen**.

Lounaan jälkeen kokoustilassa pidettiin alkuinfo eli esittäytyminen, turvallisuusasiat sekä paikkoihin ja tiloihin tutustuminen.

Iltapäivällä ohjelmassa oli yhdessä-oloa, käsihoitoa Liisan tekemänä, sauna ja rentoutumista kylpylässä. Alkueilasta kuurojenpappi **Sari Timonen** piti Ajatukset jouluun -tervehdyksen etäyhteydellä Teamsin kautta.

Keskiviikkona nautittuaan aamupalan osallistujat lähtivät bussilla Oulangan luontokeskukseen. Sen auditoriossa pidettiin luento ja kerrottiin Oulangan kansallispuiston alueen historiasta. Kävimme ihailemassa Kiutaköngästä kivenheiton päässä luontokeskuksesta.

Iltapäivän ohjelmassa oli Rovalan viittomakielenohjaajien esittely. Sen

jälkeen askartelimme, kävimme kylpylässä ja ulkoilimme. Rovalan opiskelijat vastasivat askartelusta ja teimme joulukortteja. Ohjelmassa oli myös käsihoitoa.

Ilta huipentui joulupäivälliseen ja Rovalan opiskeilijoiden vetämään tietovisaan kokoustilassa. He olivat tehneet kysymykset ja kaikki osallistuivat kahden-kolmen hengen ryhmissä. Myös joulupukki vieraili kurssilaisia tapauttamassa. Loppuilta meni rennon yhdessäolon ja jutustelun merkeissä.

Torstaina pidin aamujumpan ja kävelimme lyhyen lenkin kylpylän läheisyydessä. Sen jälkeen siirryimme kokoustilaan. Kerroin keskustuimiston kuulumisista. Pekka Pasanen kertoi Rovalan opiston nykytilanteesta.

Palautekeskustelussa kaikki olivat tyytyväisiä paikan sijaintiin ja esteettömään ympäristöön. Myös hotellin maukasta ruokaa keuhuttiin. Saimme erittäin hyvää palautetta ohjelmasta, Rovalan opiskelijoiden vetämästä tietovisasta ja bussikuljetuksesta. ■

Anita Palo - Mitä minulle kuuluu?

Teksti: Anita Palo
Kuvat: Anita Palon kuva-arkisto

Yli puoli vuotta on mennyt siitä, kun työni päättyi. Moni on kysellyt kuulumisistani, kun huhtikuussa jäin työttömäksi.

Pohdin elämääni. Olen tehnyt Suomen Kuurosokeat ry:ssä lähes 30 vuotta töitä, mutta pääsin osallistumaan yksityishenkilönä tapahtumiin harvoin. Olen miettinyt mitä minusta tulee "isona". Totesin itselleni, ettei minusta tule opiskelijaa.

Entä uusi työpaikka? Menisinkö muualle vieraaseen paikkaan töihin? Tuli kaksi asiaa mieleeni; tänä päivänä on vaikeaa saada työpaikkaa. Usein sanotaan, että pitää käyttää puhelinta, oma auto olisi hyvä olla tai muita kummallisia syitä. Valitettavasti vielä löytyy asennevammaisia ihmisiä. Toinen asia on, että jos saisinkin työpaikan, niin jaksaisinko taas alusta lähtien kouluttaa uudestaan työntekijöitä kuurosokean kohtaamisesta sekä selvittää hyvät valaisimet ja hälytysjärjestelmät, jotta saavutettavuus ja esteettömyys olisivat kunnossa?

Lopulta päätin eläköityä. Tein hakemuksen kesäkuussa ja päätös tulikin jo heinäkuussa. Nyt olen ollut virallisesti työeläkkeellä toukokuusta lähtien. Olin ihan yllättynyt, mutta iloinen. Nyt minun ei tarvitse joka kuukausi

tehdä työttömyyspäivärahoja varten hakemusta. Olen siis ollut eläkeläisenä tovin aikaa ja kyllä pitää sanoa, että se on ollut niin auvoisaa ja sielukin lepää. Olen ulkoillut paljon, nukkunut hyvin ja nauttinut vapaudesta ilman vastuuta. Myöskään ei ole enää stressaamista ja aikaisia aamuhätyksiä. Kesällä osallistuin osallistujana kolmeen eri kesätapahtumaan. Oli niin mukavaa tavata ihmisiä, rentoutua, olla vaan ja tehdä mitä haluaa.

Eläkkeellä voi tienata vähän rahaa. Ensimmäinen keikka oli kuntopiirissä ohjaajan sijaisena. Tulevaisuudessaakin on keikkoja tiedossa. Tällainen vaihtelu on mukavaa. Lokakuuena yönä tätä kirjoittaessani makaan

Tampereellakin tapahtuu ja sattuu joltain. Anita'n kävelykeppi upposi viemärin kannen reikään, onneksi ei tipunut kokonaan.

sähkössä Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereella, kun on aikaa. Täällä olen monen vuoden jälkeen jälleen ICT-koulutuksessa, "Muistot talteen" -kuvakirjan opiskelussa. Ohjelmassa oli harjoittelua ja kuvan laittamista kuvakirjaan. Koulutus oli mielekästä ja mukavaa ja mukaan olisi mahtunut enemmänkin oppilaita.

Onneksi osallistuin mukaan ja odotan innolla Ifolorista omaa suunnitelmaani kuvakirjaa. Tapahtumassa oli hyviä kouluttajia; monta vuotta töissä ollut Maarit ja uutena kouluttajana Olli. Yllätyin että Olli on oppinut paljon lyhyessä ajassa; muutamia viittomia ja selkään kehomerkkejä. Osallistukaa ICT-koulutukseen, suosittelen! Koulutus on ilmaista ja kouluttajat päteviä. Kiitokset Maaritille ja Ollille!

Mitä loppuelämältä odotan? Että pysyisin terveenä, nauttisin elämästä, voisi mahdollisimman paljon ulkoilla, oman lomamatkan toteutus marraskuussa, ystävien tapaamista sekä rauhaa ja rakkautta. Pysyn Helsingissä, enkä ole muuttamassa muualle. Rakastan kämppääni, jossa olen asunut pian 28 vuotta kauniissa Helsingin Munkkiniemessä. Minä en häviä minnekään. Saatat löytää minut jostain tapahtumasta ja myös virtuaalisissa merkeissä.

Tämä Tuntosarvi-lehti on mainio. Sitä kehitetään koko ajan parempaan suuntaan. Kirjoitakaa mukavia juttuja lehteen. Voitte laittaa sähköpostia,

lähettää postia, puhua puhelimesta tai viittoja videopuhelussa viestinnän Annen tai Jaakon kanssa. Moni meistä, varsinkin minä, tykkää lukea kertomuksianne ja tarinoitanne. Rohkeasti vaan mukaan!

Hyvää loppuvuotta sekä ihan jokaiselle haluan toivottaa parempaa uutta vuotta 2023! Muistakaa huolehtia toisistanne sekä pitää huumoria yllä, sillä huumori on maailman kaunein kukka! Lämpimin ajatuksin **Anita Palo**.

Ps. Ihana ja mielettömän kiva Ifolorin kuvakirja saapui kotiini. Kuvakirja menee joululahjaksi ystävälle ja hän taatusti yllättyy! (Hymyä!)

Pss. Aurinkoiset terveiset Meksikosta! Olin marraskuussa 16 päivää lomalla. Sain matkan lahjaksi hyvästä, arvokkaasta ja pitkäaikaisesta työstä kuurosokeiden parissa. ■

Anita Meksikossa

Kuurosokeiden kerhot

Hämeenlinna

Hämeenlinnan kerho kokoontuu 11.1.2023 klo 16.30—19.30 Sampo-lassa. Osoite Brahenkatu 26, Hämeenlinna. Tervetuloa!

Lahti

Lahden kerho kokoontuu 11.1.2023 klo 10—13. Osoite Puistokatu 9, Lahti. Vuoden ensimmäinen tapaaminen on kokous. Tervetuloa!

Satakunta

Kokoonnumme 11.1.2023 Satakunnan Näkövammaisten toimitiloissa. Osoite Otavankatu 4 C 49, Pori.

Kerhotoimikunnan kokous on klo 11—12. Tämän jälkeen pidetään klo 12—15 kerho, jonne tulee vieraaksi palveluasiantuntija **Elina Uusitalo**. Keskustelua vuoden toiminnasta yhdistyksessä.

Lisätiedot Sainilta: puh. 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com.

Tervetuloa mukaan!

Tampere

Aika: Tiistai 31.1.2023 klo 13—15.30

Paikka: VTS Ristontalo, Monitoimitila, osoite: Valtaraitti 9, Tampere

Aihe: kerhoon tulee vieraaksi **Raili Ojala-Signell**. Hänen elämänsä on kulu-
nut kuurojen parissa tulkkina ja tie-
dottajana ja hän on matkustanut ympäri maailmaa. Railin tärkeitä ihmisiä ovat **Aune Kulmala** (Ihalainen) ja **Liisa Kauppinen**. Tervetuloa kuulemaan tarinoita ja keskustelemaan!

Kahvi ja pullat saatavilla kioski-
ta omakustanteisesti. Paikalla ei ole
yleistulkkia, tilaa tarvittaessa oma
tulkki.

Ilmoittaukset 30.1. mennessä:
Paula Laht, sähköposti
laht.paula@gmail.com tai tekstivies-
tillä 050 554 7619.

Uudenmaan kerho

Pääkaupunkiseudulle perustettiin Uu-
denmaan kerho 14.12.2022. Ilmoitam-
me sen kokoontumisesta heti alueen
kuurosokeille ja kuulonäkövammaisil-
le, kun olemme löytäneet kerholle so-
pivan tilan. Kerhon vetäjinä toimivat
Martti Avila ja Kauko Ronkainen. Pu-
heenjohtaja Timo toimii kerhon taustatukena.

ICT-koulutus

ICT-koulutus alkuvuonna 2023 Toimintakeskuksella

Järjestämme tammi-, helmi- ja maaliskuussa ICT-koulutusta lähiopetuksena Kuurosokeiden Toimintakeskuksella, Tampereella.

Tammikuussa aloitamme **Monikäyttöinen skanneri** -koulutusviikolla 23.—27.1.2023 (viikko 4). Tapahtuma soveltuu sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiville henkilöille. Tutustumme skannerin toimintaan ja siihen, mitä kaikkea sillä voikaan tehdä. Muutamme skannerilla paperikuvia digitaaliseksi, skannaamme asiakirjoja ja esineitä sekä tulostamme omia kuvia ja kortteja. Voit tuoda omia paperivalokuvia sekä kaikenlaista materiaalia esim. ystävänäpäivä- tai pääsiäiskorttien tekoa varten, kuvia, koristeita ja esineitä. Viittomakielisillä oppilailta on oltava oma tulkki.

Ilmoittaudu mukaan 6.1.2023 mennessä osoitteeseen: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Helmikuussa ovat vuorossa **Teemapäivät asiakkaiden toivomista aiheista** (3 pv) 21.—23.2.2023 (viikko 8). Päivien aiheet keräämme asiakkailta ja ilmoitamme niistä tammikuussa. Seuraa ilmoittelua yhdistyksen viestintäkanavissa. Teemapäivät soveltuvat sekä viittomakielisille että puheella

kommunikoiville henkilöille, viittomakielisillä oppilailta on oltava oma tulkki. Oppilaat voivat osallistua yhteen tai useampaan päivään. Päivien aikana on aikaa oppilaiden kysymyksille.

Voit lähettää toiveita teemapäivien aiheista ja ilmoittautua mukaan 10.2.2023 mennessä osoitteeseen: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Maaliskuussa koulutusviikon aiheena on **Käsitellään kuvia** 20.—24.3.2023 (viikko 12). Koulutus soveltuu sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiville hiiren käyttäjille. Tutustumme valokuvaukseen ja otamme valokuvia sekä käsittelemme kuvia Paint.net -ohjelmalla. Voit tuoda oman digikameran tai ottaa valokuvia kännykälläsi. Viikon päätteeksi järjestämme näyttelyn oppilaiden valokuvista. Viittomakielisillä oppilailta on oltava oma tulkki.

Ilmoittaudu mukaan 3.3.2023 mennessä osoitteeseen: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

ICT-koulutus korvaa oppilaille matkat yleisillä kulkuneuvoilla kotoa Toimintakeskukselle ja takaisin. Opetus, majoitus ja ruokailut ovat oppilaille maksuttomia.

Tervetuloa mukaan!

Tapahdumia

Kommunikaation olohuone kokoontuu

Ajankohta: Keskiviikko 25.1.2023 klo 14—16 Teams-etäyhteys.

Vuoden ensimmäinen olohuone käynnistää Kommunikaatiopalveluiden tapahtumakalenterin. Vuoden ensimmäisen vierailijamme aiheena on "Koskettava kuva".

Taiteilijan kuvailu näyttelystään: "Koskettava kuva: kun kuvasta poistetaan kaikki turha, mitä jää jäljelle? Haluan jättää katsojalle tilaa nähdä kuva omin silmin ja mielikuvituksensa avulla." Aiheeseen voi tutustua nettisivuilla <https://www.omat.fi/koskettava>

Kommunikaation olohuone kokoontuu tänäkin vuonna kerran kuukaudessa keskiviikkoisin etänä Teams-yhteydellä ja hybridinä. Paikkana on Helsingin aluetoimisto Iiris-keskuksen 4.kerroksessa. Jutellaan, vaihdetaan kuulumisia ja kokemuksia rennossa tunnelmassa. Ei yleistulkkausta. Linkki lähetetään ilmoittautuneille.

Ilmoittautuminen 20.1.2023 mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi, 0447380191

Mielen hyvinvointi - Surun puhdistava voima muutosvaiheissa

Ajankohdat: Keskiviikko 18.1.2023 klo 14—16 ja maanantai 30.1.2023 klo 14—16.

Minun näköinen mieli -hankkeessa mukana työskennelleet **Jutta Saanila** ja **Sari Karjalainen** tulevat keskustelemaan aiheesta meidän kanssamme hybridinä: Teams-etäyhteydellä ja fyysisesti 4. kerroksen neuvottelutilassa (osoite: Iiris-keskus, Marjaniementie 74, Helsinki).

Miten suru voi puhdistaa ja voiko? Suru on osana meidän jokaisen elämää jossain elämänvaiheessa esimerkiksi silloin kun kuulo ja/tai näkö heikentyvät. Muutokset vaikuttavat monella tavalla kommunikaatioon, sosiaalisiin suhteisiin ja vuorovaikutukseen muiden kanssa.

Valmennus järjestetään kahdessa osassa. Linkit etäyhteydelle lähetetään pari päivää aikaisemmin ennen tapahtumaa. Tulkkauksen jokainen tilaa yksilöllisesti. Kohderyhmänä kuulonäkövammaiset, kuurosokeat ja omaiset.

Ilmoittautuminen 13.1.2023 mennessä sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Pääkaupunkiseudun toimintaa

Kuntosali ja vesijumppa

12.1.2023 alkaen (11.5.23 saakka)
torstaisin klo 13.00—16.00 liriksessä,
Marjaniementie 74, Helsinki (2.krs)

Kuntosalissa vapaata harjoittelua (ohjaaja paikalla) klo 13.00—14.30, ohjattu vesijumppa klo 14.30—15.00, sauna ja uima-allas käytössä klo 13.00—16.00. Ei ennakoilmoittautumista, ei yleistulkkauksia. Ohjaaja **Jaana Marttila**. Poikkeukset ilmoitetaan erikseen.

Ulkoilupäivä Helsingin Suomenlinnassa

Tiistaina 24.1.2023 kello 11.00—15.30.
Kokoontuminen Kauppatorille, Suomenlinnan HSL-lauttalaiturin luokse.

Tule mukaan tutustumaan talviiseen Suomenlinnaan. Ulkoilemme ja käymme omakustanteisesti kahvilassa. Halutessasi voit vieraila myös museossa, jossa on mm. valokuvanäyttely perinnelaivojen korjaustöistä Viaporin telakalla. Museon pääsymaksu 4-8 euroa tai museokortti. Ilmoittaudu Jaanalle viimeistään torstaina 19.1.23. puh. 045 677 2506 tai sähköpostilla jmarttila66@gmail.com

Ennakkotieto:

helmikuun ulkoilupäiväksi on suunniteltu ti 14.2.23 klo 10—15.30. Lisätietoja lähempänä ajankohtaa. t:Jaana

Kuva: Anita Palo

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy helmikuussa viikolla 5. Aineisto pyydetään toimittamaan toimitukseen 11.1.2023 mennessä.

Kurssit

Vaikea kuulla, vaikea nähdä

Ajankohta: maanantai—perjantai
13.—17.2.2023.

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskus, Tampere

Kohderyhmä: Henkilöt, joilla kuulon ja näön tilanne on heikentynyt. Arki tuottaa sinulle haasteita, mutta selviät vielä melko itsenäisesti. Kaipaavat vinkkejä itsenäisen elämän tueksi.

Sisältö: Tavoitteena on jakaa tietoa palveluista ja apuvälineistä, joista kurssilaiset voivat hyötyä. Kurssi antaa tilaisuuden jakaa kokemuksia vertaisryhmässä. Ohjelmassa keskustelua ja toiminnallisia harjoituksia. Aiheina turvallinen liikkuminen, tiedonsaanti, erilaiset palvelut ja arjen vinkit.

Hakeminen: torstaihin 19.1.2023 mennessä.

Oikaisu

Turun kuurosokeiden kerhosta kerrottiin Tuntosarvessa 9/22. Siinä luki "Turun kerho aloitti tänä vuonna. Sen vetäjänä toimii **Marita Vainio**."

Mielen ja kehon hyvinvointikurssi aikuisille

Ajankohta: tiistai—perjantai 14.—
17.3.2023

Paikka: Hotelli Kivitippu, Lappajärvi

Kohderyhmä: 18—65-vuotiaat kuurosokeat ja kuulonäkövammaiset henkilöt

Sisältö: Kunnosta ja hyvinvoinnista kannustetaan huolehtimaan kokonaisvaltaisesti. Osallisuutta ja osallistumista tuetaan arkiympäristössä. Kokemuksia jaetaan vertaisryhmässä.

Hakeminen: torstaihin 9.2.2023 mennessä

Kursseille haetaan sähköisellä tai paperisella hakemuksella. Lisätietoja: kurssisuunnittelija **Sanna Säämäki**, puhelin 044 491 64 95, sanna.saamaki@kuurosokeat.fi ■

Kuva: Mika Riikonen

Kerhohan aloitti jo 90-luvulla ja se oli tauolla muutaman vuoden, sillä vetäjä puuttui. Toiminta jatkui 2022, kun uusi vetäjä löydettiin. ■

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelun kilpailutus on valmistunut

Kela on kilpailuttanut vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut osassa Suomea.

Kela on tehnyt hankintapäätökset vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta Uudellemaalle sekä läntiselle ja keskiselle hankinta-alueelle. Pohjoiselle hankinta-alueelle tehtiin hankintapäätös vain puhevammaisten tulkkauspalvelusta. Hankintapäätökset koskevat palveluntuottamista vuosina 2023–2024.

Kilpailutuksessa alueille valittiin 151 palveluntuottajaa, joilla on kaikkiaan 645 tulkkiä. Lopulliset luvut voivat vielä muuttua. Palveluntuottajien tiedot on julkaistu kela.fissä.

– Tarjousten perusteella emme saaneet tarpeeksi tulkkiresurssia ruotsinkieliseen palveluun osalle alueista ja tuotteista. Ruotsinkielisen palvelun riittävyttä seurataan ja tarvittaessa yritämme saada lisää ruotsinkielisiä tulkkeja. Muihin palveluihin tulkkeja saatiin riittävästi, sanoo osaamiskeskuksen päällikkö Mikko Toivanen.

Kela sai kilpailutuksessa kaikkiaan 172 tarjousta yhteensä 73 tulkkauspalveluryitykseltä. Tulkkeja oli mahdollisuus tarjota rekrytointisuunnitelman perusteella.

Tulkkien muutokset eivät edellytä asiakkaalta toimenpiteitä

Hankintapäätösten myötä osa palveluntuottajista ja tulkeista vaihtuu. Asiakkaan ei kuitenkaan tarvitse tehdä mitään. Vammaisten tulkkauspalvelukeskus ottaa asiakkaaseen yhteyttä, jos hänen tulkkilistallaan oleva tulkki ei ole enää käytettävissä 1.1.2023 alkaen tai jos hänen tulkkilistalle kannattaisi lisätä uusia tulkkeja. Osalla asiakkaista tulkkilistat eivät muutu.

Kilpailutuksessa ei tullut muutoksia asiakkaiden tulkkauspalveluun eikä tulkkauspalvelun tuottamiseen. Tulkkilista ja etätulkkkaus ovat osa palvelua myös jatkossa.

Jos asiakas haluaa, hän voi myös itse tarkistaa henkilökohtaisen tulkkilistansa ja ehdottaa listalle uusia tulkkeja. Vammaisten tulkkauspalvelukeskus neuvoo ja ohjaa kaikissa palvelua koskevissa kysymyksissä.

Kela on lähettänyt kaikille tulkkauspalvelun asiakkaille kirjeen, jossa kerrotaan, että palveluntuottajien ja tulkkien muutokset eivät edellytä asiakailta toimenpiteitä.

Lähde: Kela ■

Hätäilmoitus viittomakielellä -kokeilu jatkuu vuoden 2023 loppuun

Kelan ja Hätäkeskuslaitoksen kokeilussa hätätilanteessa oleva henkilö voi tehdä hätäilmoituksen suomalaisella viittomakielellä 112 Suomi -sovelluksen kautta. Kesällä 2021 alkanutta kokeilua on päätetty jatkaa vuoden 2023 loppuun.

Kokeilu on suunnattu kuulovammaisille henkilöille, joiden äidinkieli on suomalainen viittomakieli. Kokeilussa selvitetään, miten 112 Suomi -sovellus ja Kelan etäpalvelu soveltuvat hätätilanteisiin ja viranomaistoimintaan sekä miten palvelua voisi kehittää. Kesällä 2021 alkanut kokeilu sai jatkoa vuoden 2023 loppuun.

– Koska kyseessä on uusi palvelu, toimintamalli hakee vielä paikkaansa. Hätäkeskuslaitos on järjestänyt pilotin rahoituksen ensi vuodeksi, ja tuona aikana on tarkoitus hakea pysyvää toimintamallia. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta meille onkin erittäin tärkeää, että kokeilu saa jatkoaikaa palvelun vähäisestä käytöstä huolimatta. Teemme myös parhaillaan esiselvitystä reaaliaikaisen pikaviestintäpalvelun kehittämisestä eli chat-palvelusta hätäilmoituksen tekemiseen, sanoo Hätäkeskuslaitoksen johtaja **Taito Vainio**.

– Vaikka kyseessä on kokeilu, palvelu on tarkoitettu todellisiin hätätilanteisiin. Hätäilmoituksen voi tehdä kuka tahansa suomalaisella viittomakielellä kommunikoiva henkilö. Hätäilmoituksen tekijän ei siis tarvitse olla vammaisten tulkkauksen palvelun asiakas, muistuttaa Kelan osaamiskeskuksen päällikkö **Mikko Toivanen**.

Miten hätäilmoituksen voi tehdä viittomakielellä?

Hätäilmoituksen voi tehdä viittomakielellä 112 Suomi -sovelluksen kautta. Sovellus kannattaa ladata omaan laitteeseen ennen mahdollista hätätilannetta.

Hätätilanteessa asiakas saa 112 Suomi -sovelluksessa videoyhteyden Kelan etäpalvelun viittomakielen tulkkiin. Tulkki avaa puheyhteyden hätäkeskuspäivystäjään, joka käsittelee hätäilmoituksen tulkin avustuksella. Palvelu on avoinna maanantaista perjantaihin klo 8–16.

Linkki hätäetätulkkaukseen on myös 112.fi:ssä ja kela.fi:ssä. Hätäilmoituksen voi jatkossakin tehdä myös hätätekstiviestillä rekisteröidyttyään palveluun.

Lähde: Kela ■

Kupittaalla keilattiin

Parakeilacupin tämän kauden neljäs osakilpailu käytiin 10.—11.12. Kupittaan keilahallilla, Turussa. Kilpailussa heitettiin kuusi sarjaa. Kuurosokeat Keilailijat (KSK) -porukan kilpailijat sijoittuivat luokittain seuraavasti:

B-luokassa Martti Avila oli neljäs. Hän saavutti 942 pistettä. Esko Jäntti oli 13:s eli viimeinen pistein 779.

E-luokassa Paula Valminen sijoittui seitsemänneksi. Pisteitä hän sai 525. Hannu Honkiniemi oli kymmenes (456 pistettä), Kerstin Maksimainen 11:s (444), Sinikka Hautalahti 12:s (412), Petri Kyrönlahti 13:s (406) ja Lauri Mäkinen 14:s eli viimeinen (388).

Tarkempi tulosluettelo Suomen Keilailuliiton sivuilla. ■

Hannu pistekirjoituksen neuvottelukuntaan

Saavutettavuuskirjasto Celia on nimitänyt uuden pistekirjoituksen neuvottelukunnan toimikaudelle 1.1.2023—31.12.2026. Pistekirjoituksen neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä on säädetty asetuksessa 858 (858/2022).

Suomen Kuurosokeat ry:n edustaja neuvottelukunnassa on pistekirjoituksen opettaja **Susanna Hannu**. ■

Pohjoismaiden kuurosokeiden shakin mestaruuskisat Tanskassa

Teksti: Aarne Pirkola

Kuva: Jaakko Evonen

Kisat järjestettiin 23.—26.10.2022 Federiciassa, Tanskassa. Se sijaitsee maan keskiosassa, noin kahden tunnin junamatkan päässä Kööpenhaminasta länteen. Federicia on noin 40 000 asukkaan pieni kaupunki.

Kisapaikka oli Tanskan sokeiden yhdistyksen kurssikeskuksessa Fulgsangcentressä. Paikka oli hieno ja viihtyisä. Ruoka oli hyvää. Kurssikeskuksessa on uima-allas ja

Aarne Pirkola ja PM-pronssimitali.

suomalainen sauna. Kylpylässä on japanilainen vessa, jossa voi suihkuttaa vettä takapuoleen. Ulkopihalla on muutama seikkailupolku ja leikkipaikka, sekä Flowpark-puisto.

Shakkikisoissa oli kuusi osallistujaa. Pelaajista kaksi tuli Suomesta, kolme Tanskasta ja yksi Norjasta. Shakkituomari oli kuuro. Melkein kaikki pelaajat olivat viittomakielisiä ja käyttivät kädestä käteen viittottavaa taktiikkaa viittomakieltä. Yksi pelaaja kommunikoi puheella. Lisäksi monilla pelaajilla oli oma tulkki tai avustaja mukanaan.

Suomea edustivat **Aarne Pirkola** ja **Aladdin Delli**. Aarne sijoittui kolmanneksi ja Aladdin kuudenneksi. Shakin PM-kisojen voittaja oli **Kolbjørn Bø** Norjasta ja toinen oli **Claus Leonhardt Jørgensen** Tanskasta.

Kolmen kärjelle jaettiin kulta-, hopea- ja pronssimitalit.

Turnauksessa oli mukava tavata muita pohjoismaalaisia shakinpelaajia. Meillä oli hyvä tunnelmaa ja keskusteluja yhdessä, vaikka pelasimme toisiamme vastaan. Seuraavat shakin PM-kisat ovat Norjassa vuonna 2024. ■

Tietokone opiskelun apuvälineenä

Opiskeletko, mutta tarvitset tietokoneetta? Se on mahdollista hankkia Kelan kautta maksutta.

Tietokone ja tarvittavat oheislaitteet voi saada opiskelun apuvälineeksi Kelasta. Pakettiin voi kuulua kannettava tietokone, ulkoinen näyttö, näytön tukivarsi, erillinen näppäimistö ja hiiri, tulostin, tarvittavat ohjelmistot ja tietokonereppu. Nämä eivät maksa sinulle mitään.

Jos haluat että asia viedään eteenpäin, ota yhteyttä minuun. Mietimme yhdessä kanssasi opintoissa tarvittavan kokonaisuuden, jonka jälkeen teen oman suositukseni. Lisäksi tarvitaan

suositus tietokonekokonaisuudesta Suomen Kuurosokeat ry:n ICT-asiantuntijalta. Sinä teet Kelan hakemuksen ja minä toimitan paperit sairaalan kuntoutusohjaajalle. Hän vie ne lääkärille lausunnon kirjoittamista varten.

Tuolla tavalla apuvälineen saanti on ollut mahdollista. Tietokone kannattaa hakea, kun opintoja on jäljellä vähintään vuosi.

Harri Peltola, palveluasiantuntija

harri.peltola@kuurosokeat.fi

puh. 040 505 4683 ■

Ikääntyneiden kuurosokeiden haavoittuvaisuus -webinaarin poimintoja

Teksti: Riitta Lahtinen

Englantilainen sosiaalityön tohtori **Peter Simcock** Birminghamin yliopistosta piti meille webinaariluennon aiheesta ikääntyneiden kuurosokeiden haavoittuvaisuus. Osallistujina oli eri ammattilaisia kuntoutuksen, psykologian ja tulkkauksen alueelta. Referoin Simcockin luennon suomeksi kuurosokeille kuulijoille toisessa webinaarissa.

Aluksi Simcock esitteli haavoittuvaisuuden käsitettä eri tieteissä, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristötieteen sekä politiikan alueella. Viime vuosina varsinkin pandemian aikana haavoittuvaisuus-käsite on ollut hyvin moninainen sisältäen mm. iän, sukupuolen ja erilaiset vamma-ryhmät.

Tohtorinväitöksessään Simcock haastatteli kahdeksaa erilaista ikään-tyntä kuurosokeaa henkilöä Englannissa. He olivat iältään 49—83 vuotta, neljä miestä ja neljä naista. Heillä oli Usher 1, 2, 3 ja Rubella -diagnoosit. Luennoitsija tutki erityisesti, mitä haavoittuvaisuus haastateltaville merkitsee arjessa, ja mille asioille he kokevat olevansa haavoittuvaisia. Laadullinen

tutkimus sisälsi 1—2,5 tunnin haastatteluja yhteensä 18 kertaa.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että haavoittuvaisuuden ymmärtäminen on monitasoista.

Joillekin kuurosokeille se on elinikäinen kokemus, jolloin usein etukäteen mietitään ja murehditaan tulevaa. Esimerkkinä mainittakoon, miten pystyy omassa työssään jatkamaan ja mitä työmuutoksia tulee eteen. Haastateltavat toivat esille, että ovat haavoittuvaisia tietyissä tilanteissa, kuten pelko siitä, että kuurosokeuden takia voi joutua esimerkiksi ulkona rikoksen uhriksi. Monet pelkäsivät myös kuulon ja näkövamma aiheuttamaa lisääntyvää syrjäytymistä. Eniten haavoittuvaisuutta koettiin kuitenkin erilaisissa tilanteissa. Näitä voivat olla esimerkiksi tuen saavuttamattomuus kun avustaja- tai kuljetuspalvelu ei toimi-kaan tai tietty hämärä aika päivässä.

Sosiaaliset tilanteet nousivat esille haavoittuvaisuutta miettiessä. Kysymykset, kuten miten voin aloittaa ja jatkaa keskustelua toisen kanssa, ja milloin tiedän, että toinen poistuu

viereltäni. Lopputuloksena oli mm. että haavoittuvaisuus ei ole kokoai-kaista tunnetta. Haastattelijat olivat myös löytäneet monia erilaisia ratkai-suja tilanteisiin, joita valtaväestö ei ole ajatellutkaan. Tällöin heillä kokemuk-set nousivat voimavaroiksi toimia hy-vin erilaisissa tilanteissa.

Suomeksi kuurosokeille referoimas-sani luennossani haavoittuvaisuus kosketti jokaista kuulijaa ja keskuste-lu oli vilkasta. Yksi osallistuja kiteytti ajatuksensa näin: "haavoittuvuus on myös realiteetti suhteessa valtaväes-töön; oma suhtautuminen omiin ra-joitteisiin voi hälventää sitä - siis, kun

itse hyväksyy rajoitteensa, on mui-denkin ne helpompi hyväksyä. Joil-lain ihmisillä tämä tie hyväksymiseen voi olla pitkä tai se voi jäädä kesken ja traumatisoida henkilöä enempi. Mut-ta kun aikanaan kykenee omat rajansa hyväksymään, elämä helpottuu huo-mattavasti ja energia lisääntyy."

Kansainväliset luennot ja uusien tutki-musten jakaminen kuurosokeille hen-kilöille koettiin myös erittäin tärkeäksi. Jatkossa meidän täytyy miettiä, miten saisimme englanti-suomi tulkkauksen järjestettyä niin, että kaikilla olisi mah-dollisuus osallistua kuuntelemaan ja kommentoimaan luentoja. ■

Dr Peter Simcock.

Lähde: Birminghamin yliopisto

Puheenjohtajan palsta

Oikein hyvää alkanutta ja menestyksellistä uutta vuotta 2023 lehden lukijoille ja jäsenille!

Olemme siirtyneet Suomessa uudelle aikakaudelle, kun maassa aloitti vuoden alussa 21 uutta hyvinvointialuetta. Näiden tehtävänä on huolehtia alueen asukkaiden hyvinvointipalveluista, joihin kuuluvat terveys- ja sosiaalipalvelut sekä pelastustoimi. Omiin kuntiin jäävät edelleenkin monet muut kunnan tuottamat palvelut. Järjestöjen rahoitukset kuuluvat jatkossa hyvinvointialueille, joiden kautta haetaan järjestöjen avustuksia. Työtä riittää ihan varmasti kaikille järjestöille.

Vuodelle 2023 sosiaali- ja terveysministeriön avustamiskeskus (STEA)

ehdotti Suomen Kuurosokeat ry:lle tukea yhteensä 1 407 969 miljoonaa euroa.

Ainoa, johon emme saaneet rahoitusta, on vaikuttamistyöhön esitetty yhden puolikkaan työntekijän palkkaaminen. Tältä osin joudutaan miettimään vaikuttamistyön järjestämistä. Uskon, että työ jatkuu vaikka rahoitusta emme saaneet.

Hallitus 2023

Syyskokous valitsi varapuheenjohtajaksi kaudelle 2023—2024 Sanna Paasosen. Hallitukseen valittiin kolme uutta jäsentä vuosille 2023—24: **Maritta Oksanen, Aarne Pirkola ja Irja**

Rajala. Hallituksessa jatkavat puheenjohtaja **Timo Lehtonen**, **Esko Jäntti** ja **Johanna Rytönen**. Syyskokous hyväksyi talousarvion, toimintasuunnitelman, julkilausuman pienin muutoksin sekä jäsenaloitteen.

Hallitus valitsee työvaliokuntaan yhden hallituksen jäsenen ja itseoikeutettuna siinä ovat mukana myös varapuheenjohtaja ja puheenjohtaja. Hallituksessa on nyt hyvin edustettuina viittomakieliset ja puheella kommunikovat (suhde 3/4). Myös sukupuolten jakauma on oikeasuhtainen.

Hallitus kokoontuu vuoden 2023 aikana seuraavasti: tiistaisin 31.1., 14.3., 23.5., 12.9., 24.10. ja 12.12. klo 9.30–15. Kuurosokeiden Toimintakeskuksen Martti Kemppi -salissa tai etäyhteyksillä.

Työvaliokunta kokoontuu keskiviikkoisin 11.1., 1.3., 10.5., 16.8. ja 8.11.

Hallitus nimittää avukseen erilaisia ohjaus/työryhmiä, joihin osallistuu hallituksen edustajia tai kuurosokeusalan asiantuntijoita. Monessa ryhmässä on mukana yhdistyksen toimihenkilöitä.

Hallituksen kokousten päätöksistä tiedotetaan kaikilta muilta osin mikä ei ole salassa pidettävää.

Jäsenten herättelyä!

Olen yrittänyt edellisen vuoden aikana herätellä jäseniä jäsenpostissa,

muillakin keskustelualueilla ja Facebookissa.

Miten saisimme jäseniä kiinnostumaan järjestömme tulevaisuudesta tai palveluiden tuottamisesta? Tähänkin jäsenten herättelyyn haluan tänäkin vuonna panostaa, jotta syntyisi intoa ja vuorovaikutteista kehitettävää keskustelua. Jäsenpostissa on 89 henkilöä mukana, mutta vain pieni joukko viestii alueella. Kuurosokeiden Facebook-keskusteluryhmässä on mukana reilut kolmesataa henkilöä ja sielläkin on vähän kirjoittajia, puhumattakaan varsinaisesta keskustelusta. "Jotain tartis tehrä" Oletteko samaa mieltä?

Puheenjohtajan vierailee kuluvana vuotena kerhoissa ja alueellisissa tapaamisissakin.

Ilolla odotan, jotta yhteistyö Tallinaan avautuu ja saisimme rahoitusta Viron, Ruotsin ja Suomen kuurosokeiden väliseen yhteistyöhön.

Tulevana vuotena myös jatketaan näitä puheenjohtajan palstoja ja muutenkin tiedottamisen kehittämistä sekä kotisivujen uudistamista rahoituksen puitteissa. Selvityksen alla on viittomakielisen Tuntosarvi-lehden tuottaminen, mutta hanke vaatii toimitusneuvostossa linjausten laatimista, joista hallitus päättää.

Toivottelen itse kullekin hyvää loppuvuotta ja kevättä odotellen!

puheenjohtaja **Timo Lehtonen** ■

Haluatko tukea toimintaamme?

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2021/1740 on voimassa 1.1.2022 alkaen toistaiseksi koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040 651 2511

